

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΥΚΤΙΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ Γ' ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Πληροφορίες : Ευστρ. Χατζηχαραλάμπους
 Σ. Βασσάλου

Ταχ. Διεύθυνση : Αριστοτέλους 17
 Ταχ. Κώδικας : 101 87
 Τηλέφωνο : 2132161623-1366
 Fax : 2132161919
 E-mail : pfy3@moh.gov.gr

Αθήνα, 12/2/2018
 Αρ. πρωτ. : Γ1γ/ΓΦ12Β,30/Γ.Π.οικ.12521

ΠΡΟΣ:
ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ : Ενημέρωση σχετικά με έγκριση της υπ' αριθ.7 Απόφασης της 265¹⁶/10-11-2017 Ολομέλειας του ΚΕ.Σ.Υ. αναφορικά με τις «Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας Παιδιών 0 έως 18 ετών».

Σχετ.: 1.Ο Νόμος 4486/2017 «Μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α'115),άρθρα 1/παρ.2, 3/παρ.2, 4/παρ.1, 5/παρ.2, 6/παρ.1, 7/παρ.2,3β,δ,ε,5, άρθρα 12 και 13.

2. Το υπ' αριθ. πρωτ. Γ1γ/ΓΦ4ΕΝ,12Β,30/Δ.Υ./15-12-2017 σχετικό Υπηρεσιακό Σημείωμα της Διεύθυνσης Π.Φ.Υ. προς το Γραφείο του Υπουργού.

Η Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, Τμήμα Γ' Ανάπτυξης Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και Πρόληψης του Υπουργείου Υγείας, σύμφωνα με το άρθρο 15,παρ. 3γ, του Π.Δ. 121 «Οργανισμός του Υπουργείου Υγείας » (ΦΕΚ 148 τ. Α' 9/10/2017), έχοντας αρμοδιότητα το σχεδιασμό και την ανάπτυξη Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας και Πρόληψης και ιδιαίτερα στο πεδίο της οικογένειας, της μητρότητας και του παιδιού, καθώς και την προαγωγή της υγείας του μαθητικού πληθυσμού ενημερώνει για τα ακόλουθα:

Α. Με στόχο την παρέμβαση για τη βελτίωση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας των

παιδιών στην Ελλάδα, μέσω της **διαμόρφωσης Κατευθυντήριων Οδηγιών** για τεκμηριωμένα αποτελεσματικές πρακτικές φροντίδας υγείας, έχουν παραχθεί από το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, στο πλαίσιο του συγχρηματοδοτούμενου έργου **“Ανάπτυξη έξι (6) κατευθυντήριων οδηγιών για τη συστηματική παρακολούθηση της υγείας και ανάπτυξης παιδιών ηλικίας 0 έως 18 ετών και την αντιμετώπιση των κοινών λοιμώξεων αναπνευστικού”** με κωδικό ΟΠΣ 372074, οι σχετικές Κατευθυντήριες Οδηγίες που κατατέθηκαν για γνωμοδότηση στο ΚΕ.Σ.Υ.

Ακολούθως το Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας **ενέκρινε με την αριθ.7 Απόφαση της 265^{ης}/10-11-2017 Ολομέλειας** τις **«Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας Παιδιών 0 έως 18 ετών»**, η οποία έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Υγείας στις 22/12/2017.

Β. Οι ανωτέρω Κατευθυντήριες Οδηγίες, που εκδόθηκαν από το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, το 2015, περιλαμβάνουν **τρεις (3) τόμους** με τους κάτωθι τίτλους:

Τόμος 1: Παρακολούθηση της Υγείας των Παιδιών στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.

Στον εν λόγω Τόμο περιλαμβάνονται Κατευθυντήριες Οδηγίες κλινικής εξέτασης των παιδιών και των εφήβων σε διάφορες ηλικίες ανά τρία έτη (βρεφική, νηπιακή και προσχολική, σχολική και εφηβική), ενώ επίσης γίνεται αναφορά για τις σχέσεις του παιδιού και της οικογένειας με τον ιατρό και τους επαγγελματίες υγείας. Ιδιαίτερα τονίζονται θέματα λήψης ατομικού και οικογενειακού ιστορικού.

Παράλληλα παρέχονται οδηγίες για την παρακολούθηση της σωματικής αύξησης και ενήβωσης, ενώ καθορίζονται στο πλαίσιο της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας ο έλεγχος του κυκλοφορικού συστήματος, ο έλεγχος των ματιών, της όρασης και της ακοής, η εξέταση του μυοσκελετικού συστήματος, ο έλεγχος των δοντιών και της στοματικής κοιλότητας κ.λ.π.

Επίσης, αναφέρονται Κατευθυντήριες Οδηγίες ανιχνευτικού ελέγχου που συνιστάται η καθολική εφαρμογή τους στα παιδιά (συγγενείς καρδιοπάθειες, ακοή, όραση), καθώς και έλεγχοι που συνιστάται η επιλεκτική εφαρμογή τους σε παιδιά υψηλού κινδύνου. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται σε **ελέγχους που δεν συνιστώνται σε ασυμπτωματικά παιδιά.**

Επιπρόσθετα, αναφέρονται Κατευθυντήριες Οδηγίες για την διάγνωση και θεραπεία λοιμώξεων του αναπνευστικού συστήματος στο πλαίσιο της Π.Φ.Υ., ενώ τονίζεται η σπουδαιότητα σύνδεσης των όποιων προβλημάτων υγείας του παιδιού με το Ατομικό Δελτίο Υγείας του Μαθητή (Α.Δ.Υ.Μ.).

Τόμος 2 : Παρακολούθηση της Ανάπτυξης των Παιδιών στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.

Στον εν λόγω Τόμο παρουσιάζονται γενικά και ειδικά θέματα σωματικής και ψυχοσυναισθηματικής ανάπτυξης των παιδιών και των εφήβων ανά ηλικιακές κατηγορίες.

Ειδικότερα, παρουσιάζονται θέματα ανάπτυξης για τους πρώτους μήνες και το πρώτο έτος ζωής κατά τη νεογνική και βρεφική ηλικία (ο ρόλος της οικογένειας, της μητρότητας, της λοχείας, της προαγωγής του μητρικού θηλασμού, θέματα έκφρασης συναισθημάτων και σχέσεων, ύπνου, διατροφής κ.λ.π.). Σε επίπεδο νηπιακής και προσχολικής ηλικίας παρουσιάζονται τα στάδια ανάπτυξης και ψυχοσυναισθηματικής εξέλιξης με αναφορά σε θέματα καθημερινότητας, παιχνιδιού, διαμόρφωσης συνηθειών, παραγόντων κινδύνου, θέματα ψυχικής υγείας, θέματα ορίων και πειθαρχίας, θέματα σχέσεων με αδέρφια, καθώς και θέματα προσαρμογής στο σχολικό περιβάλλον κ.λ.π.

Επίσης, στο πλαίσιο της σχολικής ηλικίας τίθενται οι αντίστοιχοι άξονες κινητικής και ψυχοσυναισθηματικής ανάπτυξης με αναφορά σε θέματα σχολικής ζωής, φυσικής δραστηριότητας, ειδικά θέματα ψυχικής υγείας και παιδοψυχιατρικού ενδιαφέροντος κ.λ.π.

Επιπρόσθετα για την εφηβική ηλικία γίνεται αναφορά για την ανάπτυξη του εφήβου στα επιμέρους στάδια αυτής (πρώιμη, μέση ,όψιμη, μετεφηβεία), και την παρουσίαση ειδικότερων θεμάτων που σχετίζονται με την κοινωνική ανάπτυξη, τη σεξουαλικότητα, τις διαταραχές της ψυχικής υγείας στην εφηβεία, την παραβατικότητα, τις διατροφικές συνήθειες κ.λ.π.

Τέλος, αναφέρονται διάφορα ειδικά θέματα αναπτυξιακών διαταραχών που σχετίζονται με τον κινητικό συντονισμό, την ελλειμματική προσοχή-υπερκινητικότητα, βάδιση, ύπνο, καθ' ἑξίν κινήσεις, αισθητηριακή ρύθμιση, σίτιση και έλεγχο των σφιγκτήρων, κ.λ.π.

Τόμος 3 : Αγωγή Υγείας Παιδιών και Οικογένειας στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.

Στον εν λόγω Τόμο, παρουσιάζονται θέματα διαμόρφωσης αντιλήψεων, στάσεων, συνθηκών και τρόπου ζωής στα παιδιά και τους εφήβους «**υγιεινών και μη υγιεινών**» που σχετίζονται με την διατροφή (σημασία του μητρικού θηλασμού και της ισορροπημένης μεσογειακής διατροφής), την φυσική δραστηριότητα, την πρόληψη και προστασία της υγείας (γενική υγιεινή, στοματική υγεία, χρήση καπνού, προστασία από τον ήλιο, τα έντομα, σχέσεις με ζώα, ενδυμασία κ.λ.π.), την πρόληψη σωματικών κακώσεων και διαμόρφωση ασφαλούς συμπεριφοράς.

Επίσης, αναφέρονται ιδιαίτερα θέματα που σχετίζονται με την Αγωγή Υγείας στην εφηβεία, όπως η αναπαραγωγική και σεξουαλική υγεία, η υγιεινή και η αυτοφροντίδα, η πρόληψη στην κατανάλωση καφέ, καπνού, αλκοόλ και άλλων εξαρτησιογόνων ουσιών, η οδηγική συμπεριφορά, η χρήση νέων τεχνολογιών και συσκευών με οθόνη, ο σχολικός εκφοβισμός, οι παρεμβάσεις στο σώμα (τρυπήματα, τατουάζ).

Γ. Επισημαίνεται, ότι με την αριθ.3 Απόφαση της 258^{ης} /21-10-2016 Ολομέλειας του ΚΕ.Σ.Υ. όπως αυτή έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Υγείας, **εγκρίθηκε το νέο τύπου Βιβλιάριο Υγείας του Παιδιού (ΒΥΠ)**, για τη σύνταξη του οποίου έχουν ληφθεί υπόψη οι εν λόγω Κατευθυντήριες Οδηγίες και το οποίο εκδόθηκε από το Υπουργείο Υγείας (σε συνεργασία με το Εθνικό Τυπογραφείο), σε 100.000 αντίτυπα για τις ανάγκες του 2017 και εκτυπώνεται στην αντίστοιχη ποσότητα για τις ανάγκες του 2018, με ημερομηνία έναρξης διάθεσης αυτού στους γονείς/νεογνά από 1^η Ιουλίου 2017.

Επίσης, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στους εν λόγω Τόμους και δυνάμει του Νόμου 4486/2017, όπου η Αγωγή Υγείας και η Πρόληψη, καθώς και η Προαγωγή Υγείας της μητέρας, του παιδιού και του εφήβου αποτελούν βασικούς άξονες της Μεταρρύθμισης στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, σχεδιάζεται η αξιοποίηση αυτών α) στην διαμόρφωση νέων θεματικών αξόνων για την ανάπτυξη δράσεων και

παρεμβάσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης στο πλαίσιο Αγωγής Υγείας για το μαθητικό πληθυσμό, β) παρεμβάσεων Προαγωγής και Πρόληψης της υγείας του παιδιού και του εφήβου με στόχο, την παρακολούθηση της υγείας και της ανάπτυξης των παιδιών/εφήβων και της έγκαιρης διάγνωσης και γ) την κατάρτιση και επιμόρφωση των επαγγελματιών υγείας σχετικά με την προτυποποίηση των πρακτικών στην φροντίδα υγείας του παιδιού, καθώς και στην εκπαίδευση και υποστήριξη των γονέων για την ανατροφή των παιδιών και την εξέλιξη της οικογένειας.

Δ. Σε συνέχεια των ανωτέρω, συστήνεται η χρήση και ευρεία διάδοση των

«Κατευθυντήριων Οδηγιών για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας Παιδιών 0 έως 18 ετών», ενδεικτικά μέσω υλοποίησης των ακόλουθων ενεργειών και δράσεων:

1. Αξιοποίησης των εν λόγω Κ.Ο. στην καθημερινή κλινική πρακτική σε επίπεδο παροχής Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας από γυναίκες και άνδρες παιδίατρος, γενικούς ιατρούς και ιατρούς άλλων ειδικοτήτων της Π.Φ.Υ. (π.χ. παθολόγους, καρδιολόγους, οφθαλμιάτρους, παιδοψυχιάτρους, κ.λ.π.).
2. Επιμόρφωσης επαγγελματιών υγείας καθώς και άλλων στελεχών αρμόδιων υπηρεσιών στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα που απασχολούνται σε δομές και υπηρεσίες σχετικές με την παρακολούθηση της υγείας των παιδιών καθώς και ευαισθητοποίηση και ενημέρωση σε θέματα υιοθέτησης υγιεινών στάσεων και συμπεριφορών που συμβάλλουν στην ισορροπημένη ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου.
3. Ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης σε θέματα Αγωγής Υγείας, μαθητών, πολιτών/γονέων, εκπαιδευτικών, και επαγγελματιών υγείας στην παρακολούθηση της ανάπτυξης και της υγείας των παιδιών, της διάδοσης και υιοθέτησης υγιεινών στάσεων και συμπεριφορών με στόχο την προαγωγή της υγείας και ευρύτερα της δημόσιας υγείας, σε ατομικό, οικογενειακό και κοινοτικό επίπεδο.

Ανάλογες δράσεις επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης δύνανται να υλοποιηθούν σε φορείς και Δημόσιες Δομές Π.Φ.Υ. και ιδιαίτερα σε υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, καθώς και στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης προκειμένου να

ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά και οι νέοι σε θέματα που σχετίζονται με την προαγωγή και ενίσχυση υγιεινών προτύπων και στάσεων που συνδέονται με την ποιότητα του τρόπου ζωής.

Ε. Οι τρεις Τόμοι με τις **«Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας Παιδιών 0 έως 18 ετών»**, έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο του Υπουργείου Υγείας www.moh.gov.gr, στην κατηγορία: **Υγεία → Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας → Οικογενειακός Προγραμματισμός – Μητέρα – Παιδί**.

Παρακαλούνται οι αποδέκτες του παρόντος εγγράφου να μεριμνήσουν για την ενημέρωση των αρμόδιων φορέων, υπηρεσιών, οργανώσεων και επαγγελματιών υγείας για τις **«Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας Παιδιών 0 έως 18 ετών»**, για την όσο το δυνατό καθολικότερη εφαρμογή τους.

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΓΕΝΙΚΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΒΑΡΔΑΡΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων
Γενική Δ/ση Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,
α. για ενημέρωση αρμοδίων Δ/σεων του ΥΠΠΕΘ
β. για ενημέρωση Δ/σεων και γραφείων ΠΕ και ΔΕ της χώρας
Ανδρέα Παπανδρέου 37, Τ.Κ. 151 80 - Μαρούσι
2. Υπουργείο Εσωτερικών
α. Γενική Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης
β. Αυτοδιοίκησης
Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Δραγατσανίου 1, Τ.Κ.105 59- Αθήνα
3. Όλες οι Υγειονομικές Περιφέρειες της χώρας (με την παράκληση να ενημερωθούν Νοσοκομεία εποπτείας τους και Κέντρα Υγείας αρμοδιότητάς τους).

4. Ε.Ο.Π.Υ.Υ.,
 - α. Γραφείο κ. Προέδρου,
 - β. Δ/ση Στρατηγικού Σχεδιασμού
 Αποστόλου Παύλου 12, Τ.Κ. 151 23 - Μαρούσι Αττικής
5. Ε.Σ.Δ.Υ. Γραφείο κ. Κοσμήτορος, Λ. Αλεξάνδρας 196, Τ.Κ. 11521- Αθήνα
6. Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού (Ι.Υ.Π.), Νοσοκομείο Παίδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ» Παπαδιαμαντοπούλου και Θηβών 1, Τ.Κ.115 27- Αθήνα
7. Ο.Κ.Α.Ν.Α. Γραφείο κ. Προέδρου, Αβέρωφ 21, Τ.Κ.104 33- Αθήνα
(για ενημέρωση των Κέντρων Πρόληψης)
8. ΚΕΕΛΠΝΟ, Γραφείο κ. Προέδρου, Αγράφων 3-5, Τ.Κ.151 23- Μαρούσι Αττικής (για ενημέρωση αρμόδιων υπηρεσιών)
9. Γ.Ν. Παπαγεωργίου, Περιφ. Οδός Θεσ/νίκης 56429 Θεσσαλονίκη
10. Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.), Σορβόλου 24, Τ.Κ. 116 36 (για ενημέρωση αρμόδιων υπηρεσιών)
11. Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας (Α.Ε.Μ.Υ.), Πολυκλινική Ολυμπιακού Χωριού, Ολυμπιακό Χωριό, Τ.Κ. 136 73
12. Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΨΥ) Σωρανού του Εφεσίου 2, Τ.Κ.115 27- Αθήνα
13. Ελληνικό Κέντρο Ψυχ. Υγιεινής και Ερευνών, Νοταρά 58, Τ.Κ. 106 83 Αθήνα (για ενημέρωση αρμόδιων υπηρεσιών)
14. Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (Ε.Ε.Σ.), Λυκαβηττού 1, Τ.Κ.106 72 Αθήνα
15. Όλα τα ΑΕΙ και ΤΕΙ της Χώρας (για ενημέρωση Ιατρικών Σχολών και Σχολών Επαγγελματιών Υγείας)
16. Περιφέρειες της Χώρας, Γραφεία κ.κ. Περιφερειάρχων (για ενημέρωση των Δ/σεων Δημόσιας Υγείας των Π.Ε.)
17. Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος, Πειραιώς 134, Τ.Κ.11854- Αθήνα (ενημέρωση Μελών)
18. Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος, Πλουτάρχου 3 και Υψηλάντους, Τ.Κ. 106 75, Αθήνα (ενημέρωση Μελών των ΙΣ)
19. Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία, Θεμιστοκλέους 38, Τ.Κ.106 78 Αθήνα (ενημέρωση Μελών των ΟΣ)
20. Πανελλήνια Ένωση Ιατρών Δημόσιας Υγείας Λ. Αλεξάνδρας 215, Τ.Κ.11623- Αθήνα
21. Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, Μαιάνδρου 23, Τ.Κ. 11525- Αθήνα
(Ενημέρωση Επιστημονικών Εταιρειών)
22. Ελληνική Παιδιατρική Εταιρεία, Μπακοπούλου 15, Τ.Κ. 154 51, Νέο Ψυχικό
23. Παιδιατρική Εταιρεία Βορείου Ελλάδος, Αλ. Παπαναστασίου 37- Λυδίας 1, Τ.Κ. 54 453 - Θεσσαλονίκη
24. Ένωση Ελευθεροεπαγγελματιών Παιδιάτρων Αττικής, Αλκμάνος 15, Τ.Κ. 115 28- Αθήνα
25. Παιδοψυχιατρική Εταιρεία Ελλάδος, Κερασούντος 24, Τ.Κ. 157 71- Ζωγράφου
26. Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδας, Βασ. Σοφίας 47, Τ.Κ. 10676 - Αθήνα
(ενημέρωση Μελών)
27. Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος, Τοσίτσα 19, Τ.Κ. 10683 Αθήνα
28. Σύλλογος Επιστημόνων Μαιών-τών, Αρ. Παππά 2, Τ.Κ.11521- Αθήνα, (ενημέρωση Μελών)

29. Πανελλήνιος Σύλλογος Επισκεπτών-τριών, Παπαρηγοπούλου15, Τ.Κ.
10561-Αθήνα, (ενημέρωση Μελών).

Εσωτερική Διανομή:

- 1.Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
2. Γραφεία κ. κ. Γενικών Γραμματέων(2)
4. Γραφεία κ.κ. Προϊσταμένων Γενικών
Διευθύνσεων (3)
5. Δ/νσεις και Αυτοτελή Τμήματα του
Υπουργείου
7. Δ/νση Δημόσιας Υγείας
8. Δ/νση Π.Φ.Υ. (2)